

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 10 Şubat 2016
Sayı : 17002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

40445

Aşağıdaki sorunun T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri ERSOY tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

20/10/2025 tarihli ve 7565 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesiyle; büyükşehir belediyeleri bünyesindeki bağlı ortaklıklar, müessese ve iktisadi işletmeler nezdindeki vakıflar ile bunlara ait kültür varlıklarının yönetiminin Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilebilmesine imkân tanınmıştır. Söz konusu düzenleme, kapsamı ve sonuçları itibarıyla teknik bir idari yetki devrinin ötesinde; belediyelerin taşınmaz yönetimi, işletme hakkı, gelir elde etme yetkisi ve bu gelirler üzerinden sundukları kamusal hizmetlerin finansman yapısını doğrudan etkileyebilecek niteliktedir.

Özellikle büyükşehir belediyeleri açısından kültür varlıkları, tarihi yapılar, müze alanları, inanç ve kültür turizmine konu alanlar ile bunlara bağlı işletmeler; hem kültürel mirasın korunması hem de yerel hizmetlerin finansmanında kullanılan sürdürülebilir gelir kaynakları açısından kritik öneme sahiptir. Bu alanlardan elde edilen gelirler; toplu taşıma, sosyal yardım, kültür-sanat faaliyetleri, restorasyon çalışmaları ve kamusal alanların bakımı gibi çok sayıda yerel hizmetin bütçesinde doğrudan kullanılmaktadır.

Bu alanlara ilişkin yönetim hakkının, merkezi idareye devredilmesi durumunda, belediyelerin söz konusu taşınmaz ve varlıklar üzerindeki tasarruf yetkisinin fiilen ortadan kalkması, buna karşılık bakım, onarım ve işletme yüklerinin belediyeler üzerinde kalması ihtimalini doğurmaktadır. Bu durum, yerel yönetimler açısından hem mali sürdürülebilirliği zayıflatan hem de hizmet-kaynak dengesi ilkesini bozan bir sonuç yaratmaktadır. Belediyeler gelir üretme araçlarından mahrum bırakılırken, vatandaş nezdinde hizmet sunumundan yine belediyeler sorumlu tutulmakta; bu da hesap verebilirlik mekanizmasını belirsizleştirmektedir.

Öte yandan, yerel yönetimlerin görevleriyle bu görevleri yerine getirebilmeleri için gerekli mali kaynaklar arasında uyum olması hem Anayasa'nın yerel yönetimlere ilişkin hükümlerinin hem de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin temel ilkeleri arasındadır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda açıkça vurgulanan mali özerklik ilkesi uyarınca; yerel yönetimlerin, görev ve yetkileriyle orantılı yeterli mali kaynaklara sahip olmaları ve bu kaynaklar üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede, belediyelerin önemli gelir kaynaklarından biri olan kültür varlıklarının yönetiminin merkezi idareye devredilmesi; yerel yönetimlerin mali özerkliğini zayıflatan, kaynak-görev dengesini bozan ve yerel demokrasi açısından sakıncalar barındıran bir düzenleme niteliği taşımaktadır. Ayrıca bu uygulamanın hangi ölçütlere göre, hangi belediyeler bakımından ve hangi kamu yararı gerekçesiyle hayata geçirileceğinin açık ve şeffaf biçimde ortaya konulmaması, uygulamanın keyfiliğe açık olduğu yönündeki endişeleri artırmaktadır.

Bu nedenlerle, söz konusu düzenlemenin fiilî sonuçlarının, belediyelerin gelir yapıları üzerindeki etkilerinin ve yerel yönetimlerin mali özerkliği bakımından doğurduğu sonuçların kamuoyu ve TBMM denetimi açısından açıklığa kavuşturulması zorunlu hale gelmiştir.

Buna göre;

1. Bu düzenleme kapsamında bugüne kadar hangi belediyelere ait vakıf ve kültür varlıklarının yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilmiştir?
2. Söz konusu devirler nedeniyle belediyelerin uğradığı veya uğraması öngörülen yıllık gelir kaybı ne kadardır?
3. Devir işlemlerinde belediye meclislerinin onay veya itiraz yetkisi bulunmakta mıdır?
4. Belediyelerin bakım ve işletme yükümlülüğü devam ederken gelir ve yönetim hakkının devredilmesi hangi kamu yararı gerekçesine dayanmaktadır?
5. Bu uygulamanın yerel yönetimlerin mali özerkliğine etkisine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir etki analizi var mıdır?